

“La felicitat fa basarda perquè mena cap a una sensació de buit”

Josep M. Codina Tobias ha debutat en novel·la amb 'Ocells de neu' XEVI CASAS.

Josep M. Codina Tobias va néixer el 1992 “en un no-lloc arran de mar” que no especifica, però sí que informa que, des del vuit anys, viu a Llagostera. És professor de secundària, a més de fer feines de correcció i edició editorial, perquè manté una mena d'idil·li amb el llenguatge, cosa que es fa evident llegint el que escriu. On? Ha publicat un parell de contes i un grapat de poemes i ara ha debutat en novel·la amb Ocells de neu, amb una edició impecable de l'editorial Trípod.

La novel·la, breu, està feta a base de fragments amb més càrrega protagonista de l'Aura, una noia de Barcelona que estudia medicina

i marxa a fer un Erasmus a Lisboa, i l'Oriol, un filòleg que viu a Beget, un poblet de l'Alta Garrotxa. I també hi ha una veu que es dirigeix al lector –sovint l'increpa– des d'un temps i espai indeterminats. Un narrador omniscient que se'n fot de tot.

La relació de parella dels dos protagonistes passa per diverses fases i les reflexions que fan i els dubtes que tenen els comparteixen amb companys de pis com la ara la Lídia, el Pere i el Borja, que de mica en mica es van guanyant bocins de protagonisme en un text de llenguatge precís en cada circumstància i tonalitat sense forçar exhibicionismes ornamentals. Una novel·la sobre les relacions humanes, amb conflictes de fondària i alhora tendres, que obre la gana de llegir un nou títol d'aquest autor.

Ja havia publicat contes i poemes abans de debutar amb aquesta novel·la. És una obra breu i molt fragmentada... Parteix de contes o d'anotacions? Sí, els primers capítols que en vaig escriure –que no són els de les primeres pàgines– eren contes que compartien protagonistes. Vaig adonar-me que allò podia ser la llavor d'una cosa més llarga, que no necessàriament vol dir més difícil ni més lloable. Tinc clar que el conte no és un gènere menor, sinó més curt i prou. Totalment d'acord... Per tot plegat, l'estructura és molt dinàmica i fa l'efecte que còmoda de treballar, amb fragments o escenes que canvien d'època, de personatge, de situació... La va crear de manera intuïtiva o la va construir prèviament? Vaig editar lleugerament aquest parell de contes que tenia escrits perquè les històries encaixessin, i llavors van néixer de mica en mica la resta de capítols, que vaig procurar que també tinguessin certa independència, certa aparença de conte, però que alhora fossin peces d'una estructura compartida. Es podria dir que vaig construir el circuit a partir del qual la novel·la va circular lliurement. D'una forma ovípara, que deia Unamuno. Això, esclar, va comportar molta feina de reconstrucció i una bona passada final de ribot. Vaig dedicar més temps a reescriure que a escriure. Com ha de ser i sovint es troba a faltar... Parlem de la temàtica, que es podria resumir com “amor de parella heterosexual”, tot i que té molts matisos perquè ens mostra les fases d'una relació: parella oberta, jocs de bisexualitat, viure distanciat, pactes de convivència... El temes li van “aparèixer” o els va anar triant? Me n'apareixien tants, que els vaig haver d'anar triant. Són part de la realitat, pròpia i aliena. Formo part d'una generació que no dona res per fet. Això té avantatges, perquè ens permet qüestionar què volem i com ho volem; però també inconvenients, perquè constantment som en el dubte i la redefinició. Mai no arribem a port. Quan tot és possible, tot és molt complicat. Encara porta cua, tot allò de la modernitat líquida de Bauman. Ser lliure és una feinada. També hi ha un apartat que pot sorprendre, que és el tractament del dol, amb una mena de pal·liatiu sentimental interessant, tot i que no

el direm per no explicar res inconvenient...Sí. És complicat, respondre aquesta pregunta sense caure al parany de l'espòiler. D'aquest pal·liatiu sentimental potser el més interessant és que qui se l'aplica no n'és conscient fins al cap d'un temps d'aplicar-se'l. I això només ho pot acabar d'entendre qui hagi llegit el llibre.Sí, millor saltem aquest punt i comentem que no tot queda dins el món de la parella, també treu el nas el tema del bullying a l'escola...És un tema que m'interessa molt. A vegades, en aquestes edats, s'esdevenen situacions violentes físicament o emocionalment que es redueixen a un "són coses de nens". Doncs no. O, dit d'una altra manera, precisament perquè "són coses de nens", o d'adolescents, cal tractar-les amb més cura i estar-hi més atents. Encara no han desenvolupat prou recursos d'autodefensa i estan en el moment de formació de la personalitat. Una experiència feridora pot ser letal, pot marcar tota una vida. Des dels organismes públics s'haurien de dotar els centres educatius de molts més recursos per prevenir i aturar aquestes situacions. Parlo de psicòlegs i personal especialitzat. Crec que bona part de la forma de ser de l'Oriol s'explica pel que va viure a l'institut.I també, tot i que de tema secundari, escriu sobre la diferència entre passejar per la muntanya i viure-la. I, també una mica, del centralisme barceloní i de ser criat en un poble. De fet, dona a entendre que som com el lloc on hem crescut. Cosa lògica, fins a cert punt...El personatge de l'Oriol s'assembla molt a Beget, que és on ha nascut. O, si més no, a la interpretació que en fa l'Aura, que és qui els compara en un moment de la narració. Hi ha el perill de caure en el determinisme geogràfic, que ja sabem que extrapolat al planeta és el caldo de cultiu del racisme, però és innegable que el lloc on creixem ens marca d'una manera o altra.Però els protagonistes, com a retrat de l'actualitat, es mouen molt, geogràficament, i les marques de naixement perden nitidesa.La novel·la està protagonitzada per personatges que es mouen, sí, que viuen en la provisionalitat, i això és una característica que engloba els joves d'arreu. Sobre el que comentes de la muntanya, sí: hi convergeixen les mirades de qui hi viu, qui hi treballa, qui hi fa esbarjo i qui la veu com un camp d'entrenament. Em va fer una il·lusió especial que la FEEC –la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya– seleccionés la novel·la entre les deu recomanacions del Sant Jordi d'enguany, tenint en compte que no és un llibre íntegrament muntanyenc.Diuen que les novel·les de debut són les més autobiogràfiques. No sé fins a quin punt, en el seu cas, ni crec que importi, però fa l'efecte que parla d'espais que coneix bé.He viscut quatre anys a la Vall de Camprodon, i és on vaig escriure aquest text. Sant Feliu de Guíxols i Romanyà de la Selva també queden a prop d'on he viscut la major part de la meua vida, que és Llagostera. Bona part dels espais de la novel·la els conec bé, sí.A més, fa un petit homenatge a un personatge real, el pintor Jacint Enfruns. Per què?La referència a en Jacint Enfruns és una espècie d'homenatge. Jo no el vaig conèixer mai personalment, però em fa l'efecte que a Beget se l'estimaven molt. Ell no hi havia nascut, però diuen que va deixar-ho tot, també una bona feina, per instal·lar-s'hi, abduït per l'amor que sentia pel paisatge alt-garrotxí i pel descobriment de la vocació pintora. A partir de llavors, es veu que va dur una vida gairebé ascètica i consagrada a l'art i la contemplació. Ja no se'n fan gaires, de romàntics així.Hi llegim "ser feliç fa basarda". Vostè se sent feliç amb el resultat d'aquesta novel·la?Fa de mal dir. No la donaria mai per acabada del tot. Publicar-la ha estat una manera de deixar-la en pau, pobreta. Suposo que la felicitat fa basarda perquè de seguida mena cap a una sensació de buit, o a la seguretat que només es pot anar cap a pitjor. Però estic content, i molt sorprès, de la recepció que ha tingut el llibre. És el primer cop que publico una obra en solitari, i després de tres setmanes al mercat ja comencem a preparar-ne la segona edició. N'he rebut lectures tan apassionades que a vegades costen de digerir.Per omplir el buit que arriba després de la felicitat, el millor és continuar escrivint, cregui'm. Acabem amb un element anecdòtic però curiós. Va batejar els protagonistes Oriol i Aura pel tema dels ocells (l'aura és ben lleig, certament), o un cop posats els noms va descobrir la coincidència?Volia dos noms d'ocell que alhora definissin una mica els personatges. L'oriol és un ocell autòcton i a la vegada un nom molt arrelat a la cultura d'aquí; l'aura, en canvi, és una au americana i un nom que la modernitat ha rescatat de la mitologia clàssica. Tot plegat encaixava molt bé en la història. Aura, a més, és un terme amb diversos significats, i en la novel·la hi apareixen gairebé tots.

Publicat a:

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2415290-la-felicitat-fa-basarda-perque-mena-cap-a-una-sensacio-de>

buil.html